

Силабус освітнього компонента Програма навчальної дисципліни

Перша невідкладна домедична допомога у надзвичайних ситуаціях

Шифр та назва спеціальності
263 – Цивільна безпека

Інститут
ННІ Механічної інженерії і транспорту

Освітня програма
Охорона праці

Кафедра
Безпеки праці та навколишнього середовища
(144)

Рівень освіти
Бакалавр

Тип дисципліни
Спеціальна (фахова), Вибіркова

Семестр
3

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

Твердохлебова Наталя Євгеніївна

Natalia.Tverdokhliebova@khi.edu.ua

PhD, доцент кафедри БП та НС НТУ «ХПІ»

Автор та співавтор понад 200 наукових і навчально-методичних публікацій. Провідний лектор з дисциплін: «Перша невідкладна домедична допомога у надзвичайних ситуаціях», «Регіональна техногенна та промислова безпека в умовах сталого розвитку», «Технологія та інженерія задля сталого розвитку», «Професійно-психологічна підготовка сучасного фахівця».

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Курс «Перша невідкладна домедична допомога у надзвичайних ситуаціях» включає систему спеціальних знань та вмінь щодо надання домедичної допомоги постраждалим в умовах надзвичайних ситуацій; та впровадження набутих навчальних досягнень в систему безпечної виробничої діяльності.

Мета та цілі дисципліни

В результаті вивчення дисципліни фахівець повинен засвоїти загальні принципи та способи захисту, організації та планування медичного забезпечення населення в умовах надзвичайних ситуацій мирного та воєнного часу; базові теоретичні положення домедичної допомоги, що забезпечать здатність надавати домедичну допомогу постраждалим в умовах надзвичайних ситуацій; оволодіти прийомами та практичними навичками надання невідкладної допомоги

потерпілим на місці події та при транспортуванні до лікувального закладу залежно від обставин, що склалися, з урахуванням особистої безпеки.

Формат занять

Лекції, практичні роботи, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – іспит.

Компетентності

Загальні компетентності:

ЗК-2 – Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-8 – Здатність працювати як в команді, так і автономно.

Спеціальні компетентності (СК):

СК12. Здатність до проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у разі їх виникнення.

СК14. Готовність до застосування та експлуатації технічних систем захисту, засобів індивідуального та колективного захисту людини від негативного впливу небезпечних чинників надзвичайної ситуації, дії небезпечних і шкідливих виробничих чинників.

СК17. Здатність надавати долікарняну допомогу постраждалим особам.

Результати навчання

РН7. Обирати оптимальні заходи і засоби, спрямовані на зменшення професійного ризику, захист населення, запобігання надзвичайним ситуаціям

РН8. Передбачати екологічно-збалансовану діяльність, необхідний рівень індивідуальної безпеки та психічного здоров'я у разі виникнення типових небезпечних подій.

РН16. Обирати оптимальні способи та застосовувати засоби захисту від впливу негативних чинників хімічного, біологічного і радіаційного походження.

РН19. Аналізувати і обґрунтовувати інженерно-технічні та організаційні заходи щодо цивільного захисту, техногенної та промислової безпеки на об'єктах та територіях.

РН21. Організувати та проводити навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, заняття з особовим складом підрозділу; доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід у сфері професійної діяльності.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 180 год. (6 кредитів ECTS): лекції – 48 год., практичні заняття – 48 год., самостійна робота – 84 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: «Хімія», «Екологія».

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. На практичних заняттях використовуються пояснювально-ілюстративний, проблемні методи навчання, робота у парах і малих групах, акцентується увага на застосуванні інформаційних технологій у навчанні. Навчальні матеріали доступні студентам через Class Notebook.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Організація медичної допомоги населенню. Предмет і завдання домедичної підготовки.

Поняття про невідкладні стани людини.

Принципи побудови системи охорони здоров'я в Україні. Предмет і завдання домедичної підготовки. Поняття про домедичну допомогу, екстрену медичну допомогу, медицину катастроф і надзвичайних ситуацій та невідкладні стани людини. Види і принципи лікувально-профілактичної допомоги (ЛПД). Організація первинної медико-санітарної допомоги (ПМСД) на засадах сімейної медицини.

Тема 2. Загальні принципи та правові засади надання домедичної допомоги. Поняття про клінічні протоколи і стандарти екстреної медичної допомоги.

Загальні принципи надання домедичної допомоги.. Транспортування постраждалого до медичного закладу. Структура екстреної медичної допомоги. Протоколи надання медичної допомоги.

Тема 3. Обстеження постраждалого на місці події.

Загальний алгоритм огляду постраждалого на місці події. Порядок надання домедичної допомоги при наявності декількох постраждалих. Виклик медичної служби. Показання до направлення пацієнта до стаціонару. Поняття про асептику та антисептику. Безпечне транспортування постраждалого.

Тема 4. Домедична допомога населенню в осередку радіаційного ураження.

Вплив іонізуючого випромінювання на організм людини. Ознаки променевої хвороби.

Способи підвищення радіорезистентності людини.

Тема 5. Домедична допомога населенню в осередку хімічного ураження.

Хімічно-небезпечні об'єкти. Дії населення в осередку хімічного ураження. Загальні принципи надання домедичної допомоги при отруєннях СДОР.

Тема 6. Правові основи надання екстренної медичної допомоги. Статистика «Співвідношення захворювань та нещасних випадків».

Правові основи надання екстренної медичної допомоги. Статистика «Співвідношення захворювань та нещасних випадків». Поняття «золотої години». Схема трикутник «постраждалий – диспетчер – швидка».

Тема 7. Показники діяльності організму людини.

Ознаки біологічної смерті. Поняття клінічної смерті. Поняття реанімації та її задачі. Клініка порушення дихання і кровообігу.

Тема 8. Порушення основних життєво важливих функцій організму.

Організаційні основи серцево-легеневої реанімації. Стадії та етапи серцево-легеневої реанімації (СЛР). Послідовність проведення СЛР одним рятувальником (двома рятувальниками) при зупинці дихання та кровообігу. Ознаки ефективності реанімаційних заходів. Критерії відмови від проведення СЛР. Особливості проведення реанімації дітям.

Тема 9. Поняття про травми. Травми механічного походження.

Поняття про травми: визначення, класифікація. Вивихи, розтягнення та розриви зв'язок, забиття, переломи, їх класифікація, клінічні симптоми. Домедична допомога. Основні принципи іммобілізації. Транспортні аварії. Надання домедичної допомоги постраждалим при дорожньо-транспортних пригодах.

Тема 10. Поняття про кровотечу та крововтрату. Класифікація, домедична допомога.

Ознаки критичної кровотечі. Класифікація крововтрати. Синдром гострої анемії, геморагічний шок. Тимчасове й остаточне спинення кровотечі. Фізичні, хімічні, біологічні і механічні методи. Механізм самостійної зупинки кровотечі.

Тема 11. Травми фізичного походження.

Поняття сонячного та теплового удару. Основні симптоми, клінічні прояви, перша допомога.

Поняття та класифікація відморожень. Основні симптоми, клінічні прояви, домедична допомога при відмороженнях та при гіпотермії. Електротравми: їх клінічні симптоми, домедична допомога.

Тема 12. Травми хімічного походження.

Отруєння хімічними речовинами. Шляхи потрапляння і виведення отрути з організму.

Класифікація отрут і отруєнь. Отруєння окремими хімічними речовинами та сполуками. Перша допомога.

Тема 13. Порядок організації лікувально-евакуаційного забезпечення в умовах надзвичайних ситуацій.

Лікувально-евакуаційне забезпечення. Медичне сортування і евакуація постраждалих. Медична евакуація постраждалих. Надання допомоги постраждалим в епідемічних осередках. Дезактивація, дегазація та дезінфекція лікарських засобів і предметів медичного призначення.

Тема 14. Організація медичного постачання закладів Державної служби медицини катастроф.

Характеристика медичного майна. Порядок створення, використання, зберігання матеріальних резервів для запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій.

Теми практичних занять

Тема 1. Випереджувально-профілактичний характер вітчизняної медицини. Первинна, вторинна та третинна профілактика.

Тема 2. Визначення показників життєдіяльності організму людини. Вимірювання артеріального тиску, підрахунок пульсу.

Тема 3. Визначення стану постраждалого. Порядок зняття одягу з постраждалого з метою його первинного огляду. Зняття шлему. Оброблення рук до і після виконання маніпуляцій. Оброблення рук і слизових оболонок у разі контакту з біологічними рідинами.

Тема 4. Клінічні симптоми променевої хвороби, домедична допомога. Правила поведінки при аваріях на атомних енергетичних установках.

Тема 5. Клінічні симптоми місцевих уражень небезпечними хімічними речовинами, домедична допомога.

Тема 6. Послідовність прийняття рішень в умовах надзвичайної ситуації. Алгоритм проведення первинного огляду на догоспітальному етапі (САВС).

Тема 7. Методи розшуку потерпілих у надзвичайних ситуаціях. Дії по знаходженню потерпілих.

Тема 8. Етапи проведення реанімації (за міжнародним протоколом АВС). Техніка «Бачу - Чую - Відчуваю» для визначення наявності дихання у постраждалого.

Тема 9. Основні принципи надання домедичної допомоги при переломі верхньої та нижньої кінцівки, в тому числі ускладненій кровотечею. Засоби та приладдя, що використовується для іммобілізації. Правила і способи накладання шин. Перев'язувальний матеріал. Загальні правила накладання пов'язок. Техніка накладання м'яких пов'язок на окремі ділянки тіла.

Тема 10. Способи, порядок та правила зупинки різних видів кровотеч.

Тема 11. Визначення площі опіку (метод дев'яток та за правилом долоні). Міри впливу на кровообіг – показання, протипоказання, техніка виконання. Техніка постановки гірчичників, зігріваючого компресу. Алгоритм надання долікарської допомоги потерпілим з відмороженнями та при замерзанні.

Тема 12. Шляхи введення лікарських засобів. Методика проведення ін'єкцій.

Тема 13. Засоби індивідуального захисту.

Тема 14. Лікарські засоби та їх застосування. Склад домашньої аптечки та умови зберігання лікарських засобів. Аптечка індивідуальна медичного захисту (АІМЗ), аптечка індивідуальна (АІ-2). Склад, призначення, правила користування.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Курс передбачає виконання індивідуального завдання у вигляді реферату. Перелік тем рефератів обирається студентом самостійно з запропонованого викладачем переліку тем, оформлюється в електронному вигляді.

Студентам також рекомендуються додаткові матеріали (посібники, підручники, статті) для самостійного вивчення та аналізу.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Печиборщ В.П., Волянський П. Б., Якимець В. М., Вороненко В. В., Хижняк М.І. Медичний захист населення в надзвичайних ситуаціях в єдиній державній системі цивільного захисту. Київ. 2019. – 425 с.
2. Халмурадов Б. Д. Медицина надзвичайних ситуацій. Підручник. К. : Центр учбової літератури. 2016. – 208 с.
3. Домедична допомога на місці події: практичний посібник / П. Б. Волянський, А. М. Гринзовський, С. О. Гур'єв та ін. – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2020. – 224 с.
4. Циганкова Т.І. Методичні рекомендації до занять з курсу «Медицина надзвичайних ситуацій». Основи долікарської діагностики та допомоги. Харків: НТУ «ХПІ» 2020. – 70 с.
5. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи з дисципліни “Перша невідкладна домедична допомога у надзвичайних ситуаціях” для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр” спеціальності 263 “Цивільна безпека” / уклад.: Н. Є. Твердохлебова, Н. С. Євтушенко – Харків: НТУ «ХПІ», 2023. – 13 с.
6. Домедична допомога (алгоритми, маніпуляції): Методичний посібник / В.О. Крилюк, В.Ю. Кузьмін, І.В. Кузьмінський, та ін. Київ, 2017. – 120 с.

Додаткова література

1. Домедична допомога. Серцево-легенева реанімація (алгоритми, маніпуляції): Методичний посібник / В.О. Крилюк, В.Ю. Кузьмін, І.В. Кузьмінський, та ін. Київ, 2017. – 73 с.
2. Методичні рекомендації до практичних занять з курсу «Долікарська діагностика та невідкладна долікарська допомога». Невідкладна долікарська допомога при терапевтичних станах. Харків. – 2016.
3. Невідкладні стани у практиці терапевта і сімейного лікаря: навч. посіб. / А. В. Єпішин [та ін.] ; ред. А. В. Єпішин. - 2-ге вид. – Тернопіль : ТДМУ, Укрмедкнига, 2016. – 380 с.
4. Перша медична (екстрена) допомога з елементами тактичної медицини на догоспітальному етапі в умовах надзвичайних ситуацій: навч. посібник / В. С. Тарасюк [та ін.] ; ред. В. С. Тарасюк. - Київ : Медицина, 2015. - 368 с.
5. Бахарєва Г.Ю. Цивільний захист: навч. посібник для студентів усіх форм навчання технічних ВНЗ із курсу «Цивільний захист» / Г.Ю. Бахарєва, Н.Є. Твердохлебова, І.М. Любченко, І.В. Гуренко, Н.О. Букатенко, О.Я Пітак, О.В. Шестопапов, Б.Б. Кобилянський, О.П. Пушкова – Х. : НТУ «ХПІ», 2015. – 116 с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Видання кафедри «Охорони праці та навколишнього середовища» НТУ «ХПІ» - Доступ до ресурсу: <http://sites.kpi.kharkov.ua/SafetyOfLiving/Htm/metrazr-2.php>

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді іспиту (20%) та поточного оцінювання (80%).

Іспит: письмове завдання (2 запитання) та усна відповідь.

Поточне оцінювання: 2 тести (по 10%), оцінювання на практичних заняттях (загалом 50 %) та індивідуальне завдання у вигляді реферату (10%).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

30.08.2023

Завідувач кафедри
Вячеслав БЕРЕЗУЦЬКИЙ

30.08.2023

Гарант ОП
Людмила ВАСЬКОВЕЦЬ

